

DOI: <https://doi.org/10.32782/2521-666X/2026-93-4>
УДК 330.341.1:338.2(477)

Манн Р.В.

доктор економічних наук,
завідувач кафедри економіки та управління,
Черкаський державний технологічний університет
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-3936-2677>

Баранов Г.О.

аспірант,
Черкаський державний технологічний університет
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-6407-9799>

Mann Ruslan, Baranov Hlib

Cherkasy State Technological University

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ІННОВАЦІЙНОГО МЕХАНІЗМУ ПОВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

PROSPECTS FOR THE DEVELOPMENT OF AN INNOVATIVE MECHANISM FOR POST-WAR ECONOMY RECOVERY IN UKRAINE

Стаття спрямована на всебічний аналіз можливостей формування й розвитку інноваційної моделі економіки України в умовах посилення глобалізаційних тенденцій, інтенсивної цифрової трансформації та актуальних викликів післявоєнного відновлення. Обґрунтовується, що інноваційна діяльність є ключовим драйвером сталого економічного зростання, оскільки сприяє технологічному оновленню виробництва, зростанню продуктивності праці та появі нових галузей з високим рівнем доданої вартості. Доведено, що запровадження інноваційної моделі розвитку є визначальною умовою підвищення конкурентоспроможності національної економіки та поглиблення інтеграції України в світовий економічний простір. У роботі проаналізовано сучасні наукові підходи до становлення інноваційної економіки та систематизовано провідні концепції інноваційного розвитку, зокрема з урахуванням процесів цифровізації, розвитку відкритих інновацій і принципів сталого розвитку. Окреслено основні чинники та передумови інноваційного поступу економіки України, серед яких визначальне значення мають розвиток людського потенціалу, посилення науково-дослідної та дослідно-конструкторської діяльності, створення ефективної інноваційної інфраструктури, розширення стартап-екосистеми та вдосконалення інструментів державної підтримки інновацій. Обґрунтовано роль IT-сектору як одного з ключових драйверів інноваційної трансформації національної економіки, з огляду на його експортну орієнтацію, кадровий потенціал та інтеграцію у глобальні інноваційні проекти. Проаналізовано динаміку розвитку стартап-екосистеми, інвестиційну активність у сфері інновацій, а також проблеми фінансування науково-дослідних робіт, які обмежують можливості повноцінного переходу до інноваційної моделі економіки. Окремий акцент зроблено на впливі цифрової трансформації на процеси управління структурними зрушеннями в економіці. Доведено, що використання сучасних інформаційно-комунікаційних технологій, аналітичних платформ, інструментів штучного інтелекту сприяє ефективності державного управління, зниженню ризиків реалізації інноваційних програм. Водночас підкреслено необхідність удосконалення системи моніторингу та оцінювання результативності інноваційної політики на національному рівні. У статті обґрунтовано, що реалізація інноваційної моделі економіки України сприятиме структурній модернізації національного господарства, підвищенню його стійкості до зовнішніх викликів, активізації інвестиційних процесів і зростанню соціально-економічного добробуту населення. Зроблено висновок, що формування економіки, заснованої на знаннях, інноваціях і цифрових технологіях, є стратегічним напрямом довгострокового розвитку України в умовах євроінтеграції та глобальних трансформацій.

Ключові слова: інноваційна механізм економіки, повоєнне відновлення України, цифрова трансформація, інноваційна політика, стартап-екосистема, IT-сектор.

The article is aimed at a comprehensive analysis of the possibilities of forming and developing an innovative model of the economy of Ukraine in the context of increasing globalization trends, intensive digital transformation and urgent challenges of post-war recovery. It is substantiated that innovative activity is a key driver of sustainable economic growth, as it contributes to the technological renewal of production, increasing labor productivity and the emergence of new industries with a high level of added value. It is proven that the introduction of an innovative model of development is a determining condition for increasing the competitiveness of the national economy and deepening the integration of Ukraine into the world economic space. The paper analyzes modern scientific approaches to the formation of an innovative economy and systematizes the leading

concepts of innovative development, in particular, taking into account the processes of digitalization, the development of open innovations and the principles of sustainable development. The main factors and prerequisites for the innovative progress of the Ukrainian economy are outlined, among which the development of human potential, strengthening of scientific and research and development activities, creation of effective innovation infrastructure, expansion of the startup ecosystem and improvement of state support instruments for innovations are of decisive importance. The role of the IT sector as one of the key drivers of the innovative transformation of the national economy is substantiated, given its export orientation, human resource potential and integration into global innovation projects. The dynamics of the development of the startup ecosystem, investment activity in the field of innovation, as well as the problems of financing research and development work, which limit the possibilities of a full transition to an innovative model of the economy, are analyzed. A special emphasis is placed on the impact of digital transformation on the processes of managing structural shifts in the economy. It is proven that the use of modern information and communication technologies, analytical platforms, and artificial intelligence tools contributes to the efficiency of public administration and reduces the risks of implementing innovation programs. At the same time, the need to improve the system of monitoring and evaluating the effectiveness of innovation policy at the national level is emphasized. The article substantiates that the implementation of the innovation model of the Ukrainian economy will contribute to the structural modernization of the national economy, increasing its resilience to external challenges, activating investment processes and increasing the socio-economic well-being of the population. It is concluded that the formation of an economy based on knowledge, innovation and digital technologies is a strategic direction for the long-term development of Ukraine in the context of European integration and global transformations.

Keywords: innovation mechanism of the economy, post-war recovery of Ukraine, digital transformation, innovation policy, startup ecosystem, IT sector.

Постановка проблеми. У контексті посилення глобальної конкуренції, прискорення цифрової трансформації та глибоких структурних змін світової економіки, формування інноваційної моделі розвитку набуває стратегічного значення для забезпечення довгострокової стійкості та конкурентоспроможності національної економіки. Перехід до інноваційної моделі розвитку створює передумови для підвищення адаптивності національної економіки до зовнішніх викликів, посилення конкурентоспроможності та інтеграції у глобальний економічний простір.

Для України проблема становлення та розвитку інноваційної моделі економіки набуває особливої актуальності в умовах воєнного стану, необхідності післявоєнного відновлення, посилення євроінтеграційних процесів і масштабної цифровізації суспільства. Використання інноваційних підходів у ключових галузях економіки створює передумови для структурної модернізації, підвищення інвестиційної привабливості країни, розвитку людського капіталу. Разом з тим, попри наявний науково-технічний і кадровий потенціал, рівень інноваційного розвитку національної економіки залишається недостатнім. Серед основних проблем слід виокремити обмежене фінансування науково-дослідної діяльності, фрагментарність державної інноваційної політики, нерозвиненість інноваційної інфраструктури, дефіцит висококваліфікованих фахівців та низький рівень комерціалізації результатів наукових досліджень. Усе це зумовлює необхідність поглибленого наукового аналізу перспектив розвитку інноваційної моделі економіки України та обґрунтування ефективних механізмів її формування в умовах сучасних трансформаційних процесів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання інноваційного розвитку економіки України широко висвітлюються у працях вітчизняних і зарубіжних учених, у яких основний акцент зроблено на трансформації національної економіки в контексті цифровізації, глобалізаційних процесів та переходу до індустрії нового покоління (Industry 4.0). Значний внесок у дослідження інноваційних процесів у промисловості зроблено у працях І. Піддорицевої та Л. Антонюк [1], де проаналізовано сучасні тенденції та перспективи інноваційного розвитку наукоємних секторів економіки України, а також обґрунтовано необхідність структурної модернізації промисловості.

Питання формування та впровадження моделі інноваційного розвитку економіки України висвітлено у дослідженнях О. Горбаченка [2], який акцентує увагу на інституційних та економічних передумовах інноваційного зростання. Розвиток інноваційної інфраструктури в умовах індустрії 4.0 розглянуто у працях О. Борисова [3], де підкреслюється роль цифрових технологій, автоматизації та інтеграції виробничих процесів.

Вплив цифровізації на інноваційний розвиток національної економіки проаналізовано у дослідженнях Н. Краус [4], яка обґрунтовує необхідність адаптації економічної системи України до цифрових трансформацій. Еволюцію інноваційних концепцій висвітлено у працях С. Слави [5], де інновації розглядаються як ключовий фактор довгострокового економічного зростання. Ціннісні орієнтири інноваційного розвитку України досліджено Т. Заяць [6], яка наголошує на важливості поєднання економічних, соціальних та гуманітарних аспектів інноваційної політики. Інноваційний імператив розви-

тку українських підприємств розкрито у працях Я. Івашківа та Я. Собка [7, 16], де доведено необхідність активізації інноваційної діяльності бізнесу в умовах зростаючої конкуренції. Теоретичні засади інноваційної політики з позицій економічної теорії розглянуто у дослідженнях І. Підоричевої [8], тоді як сучасні характеристики інноваційного розвитку економіки України з урахуванням практичних аспектів проаналізовано О. Ястремською, Л. Малярець та І. Бараніком [9]. Концепцію смарт-економіки та її інноваційний потенціал у контексті майбутнього розвитку держави досліджено К. Редько, І. Залецькою та Г. Чирвою [10]. Проблеми формування неіндустріальної економіки України висвітлено у працях Н. Підлісної [11], а європейський вектор інноваційного розвитку України проаналізовано дослідниками Ю. Орловською та С. Морозовою [12]. Роль інновацій у соціально-економічній стратегії розвитку держави досліджено В. Орловою та Ю. Бородінчиком [13]. Інституційні та середовищні аспекти формування інноваційної економіки України розглянуто у працях Д. Завадської [14], а інноваційно-технологічний розвиток фінансового сектору України – у дослідженнях Т. Сундук, І. Фадєєвої, О. Яценко та Н. Пітель [15]. Вплив глобалізаційних процесів на інноваційну систему України проаналізовано у працях О. Вещепури [17], тоді як деякі аспекти питання розвитку національної інноваційної екосистеми досліджено М. Побережець та О. Ракитською [18]. Водночас, попри наявність значного масиву наукових досліджень, присвячених проблематиці інноваційного розвитку економіки, низка аспектів формування інноваційної моделі економіки України й надалі залишається недостатньо систематизованою та комплексно опрацьованою. Зокрема, подальшого ґрунтовного наукового аналізу потребують питання інтеграції інноваційних механізмів у національні й галузеві економічні системи в умовах воєнних загроз, макроекономічної нестабільності та поглиблення структурних дисбалансів. Обмежено висвітленими залишаються проблеми адаптації економіки України до процесів цифрової трансформації, а також оцінювання ефективності впровадження інноваційних проєктів з позицій їх довгострокового впливу на економічне зростання та конкурентоспроможність держави. Особливої наукової уваги потребує аналіз взаємодії між органами державної влади, бізнес-структурами та науково-освітнім середовищем у процесі формування та розвитку інноваційних екосистем. Недостатньо обґрунтованими залишаються інструменти активізації інноваційної діяльності на національному рівні, зокрема через розвиток цифрових платформ, кластерних утворень і партнерських мереж, що є необхідною умовою переходу України до інноваційної моделі економіки.

Мета статті: є науково-теоретичне та методологічне обґрунтування, а також визначення практично орієнтованих напрямів формування й розвитку інноваційної моделі економіки України з урахуванням актуальних соціально-економічних змін, процесів цифрової трансформації та завдань післявоєнної відбудови. Для реалізації поставленої мети в роботі здійснено систематизацію сучасних наукових підходів до становлення інноваційної моделі економічного розвитку, проаналізовано визначальні чинники інноваційного поступу, а також окреслено перспективні напрями й інструменти активізації інноваційної діяльності в умовах цифровізації економіки.

Виклад основного матеріалу. Сучасна динаміка розвитку світової економіки визначається посиленням значення інновацій як провідного чинника сталого зростання та зміцнення конкурентних позицій національних економік. Провідні держави активно реалізують екологічно орієнтовані стратегії, спрямовані на запровадження стандартів декарбонізації, що стимулює створення й упровадження інноваційних рішень, покликаних мінімізувати негативний вплив на навколишнє середовище, зокрема в енергетичному секторі, транспортній галузі та промисловості. Для України такі глобальні тенденції створюють додаткові передумови для інтеграції в європейський економічний простір через розвиток «зелених» технологій і підвищення енергоефективності. Водночас запровадження інноваційної моделі економічного розвитку є неможливим без цілеспрямованого формування та раціонального використання людського капіталу. Зростаюча потреба у фахівцях з інформаційних технологій, цифрового управління та аналізу даних актуалізує проблему кадрового забезпечення інноваційних процесів, особливо в ключових секторах національної економіки. У цьому контексті інновації постають важливим інструментом формування та зміцнення конкурентних переваг України на глобальних ринках.

Інноваційна модель економіки ґрунтується на поєднанні стратегічного планування, державної політики, комерціалізації результатів науково-дослідної діяльності. Її реалізація спрямована на створення сприятливих умов для акумулювання й використання інноваційного потенціалу, що дозволяє не лише адаптувати економіку до зовнішніх викликів, а й формувати нові джерела економічного зростання. До ключових елементів цього процесу належать аналіз інноваційного середовища, визначення пріоритетів розвитку, ресурсне забезпечення, формування інноваційної культури.

В умовах цифрової трансформації економіки істотно посилюється значення сучасних інформаційно-комунікаційних технологій у системі управління структурними зрушеннями. Застосування інстру-

ментів штучного інтелекту, технологій автоматизації, аналітичних платформ і цифрових сервісів створює передумови для підвищення ефективності державного управління, раціоналізації процесів розподілу ресурсів та мінімізації ризиків реалізації інноваційних програм. Використання цифрових інструментів забезпечує можливість оперативного моніторингу реалізації інноваційної політики в режимі реального часу, а також сприяє підвищенню рівня обґрунтованості управлінських рішень.

Важливим елементом розвитку інноваційної моделі економіки є формування системи моніторингу інноваційної діяльності, що базується на оцінюванні як ресурсних, так і результативних показників. Така система дозволяє відстежувати динаміку інноваційних процесів, своєчасно виявляти проблемні аспекти та коригувати напрями державної інноваційної політики. Сукупність ключових індикаторів доцільно формувати з урахуванням обсягів фінансування інновацій, рівня інноваційного потенціалу, масштабів виробництва інноваційної продукції та її впливу на макроекономічні показники розвитку.

Сучасні глобальні тенденції розвитку інноваційної економіки формуються під впливом процесів глобалізації, цифрової трансформації та орієнтації на принципи сталого розвитку. Масштабна цифровізація економічних процесів забезпечує автоматизацію виробничої діяльності, зростання продуктивності праці та створення нових цифрових продуктів і сервісів. У цьому контексті концепція Індустрії 4.0 передбачає широке застосування технологій штучного інтелекту, Інтернету речей, хмарних обчислень і блокчейну з метою формування інтелектуалізованих виробничих систем та підвищення ефективності управління економічними процесами. Вагомою світовою тенденцією є трансформація інноваційних процесів у напрямі переходу від закритих до відкритих моделей інновацій, що ґрунтуються на залученні зовнішніх стейкхолдерів, зокрема наукових установ, стартапів, споживачів і партнерських організацій, до процесу створення та комерціалізації інновацій. Реалізація таких моделей сприяє скороченню тривалості інноваційного циклу, оптимізації витрат на науково-дослідні та дослідно-конструкторські роботи, а також підвищенню якості інноваційних рішень. Поширення краудсорсингових механізмів і платформ спільного використання ресурсів створює додаткові можливості для колективного продукування знань і розвитку інноваційної діяльності.

У межах концепції сталого розвитку зростає роль екологічних і соціальних інновацій, орієнтованих на підвищення енергоефективності, мінімізацію негативного впливу на довкілля та створення суспільно значущих продуктів і послуг. Інновації у сферах

«зеленої» енергетики, циркулярної економіки та екологічно орієнтованого дизайну дедалі частіше розглядаються як стратегічний чинник забезпечення довгострокової конкурентоспроможності національних економік. Водночас набувають поширення інноваційні бізнес-екосистеми, що формуються на засадах партнерської взаємодії між державою, бізнесом, науковою спільнотою та інститутами громадянського суспільства. Наприклад, важливу роль у підтримці інновацій відіграють корпоративні венчурні фонди, інноваційні хаби та акселераційні програми, що забезпечують фінансову, організаційну й експертну підтримку стартапів. Застосування сучасних бізнес-технологій у діяльності транснаціональних компаній є важливою передумовою їх адаптації до динамічних глобальних умов розвитку [12, с. 89].

Імплементация зазначених світових тенденцій є необхідною передумовою розвитку інноваційної моделі економіки України. Інноваційна діяльність вітчизняних підприємств відіграє важливу роль у підвищенні конкурентоспроможності національної економіки, однак рівень інноваційної активності залишається недостатнім. За даними Державної служби статистики України, частка підприємств, що впроваджують інновації, становить у середньому 15–20%, що істотно нижче за показники країн Європейського союзу. У 2022 році інноваційну діяльність здійснювали близько 10% підприємств, тоді як у розвинених країнах цей показник перевищує 30–40%. Найвищий рівень інноваційної активності спостерігається в обробній промисловості, ІТ-секторі та фармацевтиці, тоді як в аграрному секторі частка інноваційних підприємств не перевищує 3–5%. Обсяги фінансування інноваційної діяльності в Україні у 2022 році перевищили 19,4 млрд грн, що вказує на наявність певних позитивних зрушень у сфері інноваційного розвитку. Водночас структура зазначених витрат залишається незбалансованою: частка коштів, спрямованих безпосередньо на науково-дослідні та дослідно-конструкторські роботи, не перевищує 5%, тоді як переважна частина ресурсів використовується для технічного переоснащення та модернізації виробничих потужностей [15]. Такий розподіл фінансування істотно обмежує можливості створення високотехнологічної продукції та впровадження радикальних інновацій.

Розвиток інноваційної моделі економіки України стримується комплексом системних чинників, серед яких провідне місце посідають нестача фінансових ресурсів, недосконалість нормативно-правового регулювання, недостатній рівень захисту прав інтелектуальної власності та обмежені масштаби державної підтримки інновацій. За наявними оцінками, близько 60% підприємств, що здійснюють інноваційну діяльність, відчувають труднощі з доступом до ін-

вестиційних ресурсів, особливо у секторі стартапів і малого бізнесу. Незважаючи на те, що у 2022 році на реалізацію державних програм підтримки інновацій було спрямовано понад 5 млрд грн, їх дія охопила лише незначну частину суб'єктів господарювання [19]. Поряд із цим Україна демонструє окремі позитивні тенденції у міжнародних рейтингах інноваційного розвитку. Відповідно до результатів Global Innovation Index 2023, країна посіла 49-те місце серед 132 держав, що свідчить про наявний потенціал інноваційної інфраструктури, інституційного середовища та механізмів фінансування інновацій [20]. Водночас зберігаються значні резерви для подальшого зростання, насамперед у напрямках цифрових технологій, венчурного фінансування та комерціалізації результатів інтелектуальної діяльності.

Вагому роль у становленні інноваційної моделі економіки України відіграє ІТ-сектор, який характеризується динамічним розвитком, потужним експортним потенціалом і суттєвим внеском у процеси цифрової трансформації національної економіки. Попри складні умови, зумовлені воєнною агресією, українська стартап-екосистема демонструє тенденції до стабілізації та поступового відновлення. Так, відповідно до даних Global Startup Ecosystem Index 2025, Україна посіла 42-ге місце у світовому рейтингу стартап-екосистем, при цьому Київ покращив свої позиції, увійшовши до першої сотні та зайнявши 68-ме місце серед міст світу [21]. Це свідчить про пожвавлення інноваційної активності, хоча галузь і надалі зазнає впливу структурних диспропорцій та зовнішньоекономічних ризиків.

ІТ-сектор України зберігає значну частку в експорті послуг і залишається однією з ключових експортно орієнтованих галузей економіки. Експорт ІТ-послуг виступає важливим джерелом валютних надходжень і суттєвим елементом експортної структури країни: у 2025 році його обсяг сягнув майже 5,97 млрд дол. США, що на 2,4 % перевищує показник аналогічного періоду 2024 року, хоча й не досягнув максимальних значень попередніх років [22]. ІТ-послуги й надалі формують основу експорту послуг, демонструючи відносну стійкість попри негативний вплив воєнних дій і глобальних економічних потрясінь.

Важливо зазначити, що ІТ-галузь не лише забезпечує позитивну експортну динаміку, а й формує значний людський капітал. Кількість фахівців у сфері інформаційних технологій в Україні перевищує 300 тис. осіб, що сприяє створенню широкого пулу висококваліфікованих кадрів у галузях розроблення програмного забезпечення, кібербезпеки та штучного інтелекту [23]. Такий кадровий потенціал є важливим ресурсом подальшого розвитку інноваційної економіки, оскільки забезпечує створення ін-

телектуально містких продуктів і сервісів, а також активну інтеграцію України в міжнародні інноваційні проекти.

Вагомим чинником інноваційного розвитку є становлення та розширення стартап-екосистеми. За даними Ukrainian Startup Fund, у 2022 році кількість стартапів в Україні зросла на 20%, а загальний обсяг інвестицій у них перевищив 500 млн дол. США. Попри складну воєнно-політичну ситуацію, зростання інвестиційної активності в інноваційних проєктах (штучний інтелект, агротехнології, енергетика тощо) свідчить про збереження довіри інвесторів до потенціалу української економіки [24].

Попри позитивні тенденції, загальний обсяг інвестицій у національну інноваційну діяльність все ще є недостатнім для забезпечення повноцінного переходу до інноваційної моделі економіки. Недостатня частка фінансування науково дослідних і дослідно конструкторських робіт у структурі інвестицій свідчить про нагальну потребу посилення як державної, так і приватної підтримки фундаментальних і прикладних досліджень, які створюють основу довгострокового інноваційного зростання. Така ситуація вимагає формування цілісної політики стимулювання наукової діяльності, розвитку R&D інфраструктури та створення привабливих умов для венчурних інвестицій і довгострокових капіталовкладень у технологічні проєкти.

Загалом перспективи розвитку інноваційної моделі економіки України можна охарактеризувати як стримано позитивні, однак їх практична реалізація ускладнюється низкою структурних проблем. До ключових бар'єрів належать недостатній рівень фінансування НДДКР, обмежені можливості розвитку державно-приватного партнерства, а також низький рівень комерціалізації результатів наукових досліджень. Додатковими стримуючими чинниками є недосконалість нормативно-правового забезпечення інноваційної діяльності, обмежений доступ до сучасних технологій і загальна геополітична нестабільність, що негативно впливає на інвестиційний клімат [1].

На сьогодні в Україні вже сформувалися успішні приклади реалізації інноваційної моделі економічного розвитку, які підтверджують її життєздатність навіть в умовах кризових явищ. Наприклад, компанія Ajax Systems стала одним із лідерів європейського ринку систем безпеки завдяки застосуванню рішень Інтернету речей та мобільних технологій. У сферах агротехнологій та енергетики прикладами інноваційного розвитку є компанії Agrohub та Ecoisme, що впроваджують цифрові платформи. Визначальну роль у формуванні перспектив інноваційного розвитку відіграють державна політика та міжнародне співробітництво. Розвиток мережі на-

укових парків, бізнес-інкубаторів, венчурних фондів, а також діяльність Ukrainian Startup Fund сприяють формуванню інноваційної інфраструктури. Водночас ефективність державних ініціатив часто обмежується бюрократичними процедурами та недостатнім фінансовим забезпеченням. Важливим доповненням до національних інструментів є міжнародні програми, зокрема Horizon Europe, а також проєкти технічної допомоги ЄС і США, які створюють умови для трансферу технологій та інтеграції України у глобальні інноваційні екосистеми. Подальші перспективи розвитку інноваційної моделі економіки України тісно пов'язані з активним впровадженням цифрових технологій, зокрема Big Data, Інтернету речей та штучного інтелекту. Використання цих інструментів сприяє підвищенню ефективності управління, оптимізації виробничих процесів і посиленню адаптивності економіки до глобальних викликів. Важливим напрямом також є формування інноваційних кластерів та екосистем, які забезпечуватимуть комерціалізацію наукових розробок, залучення інвестицій.

Висновки. Результати аналізу наукових праць свідчать, що інноваційний розвиток економіки України є багатокомпонентним і динамічним процесом, який формується під впливом цифровізації, глобальних викликів, структурних змін та потреби переходу

до нової технологічної парадигми. У дослідженнях вітчизняних і зарубіжних науковців інновації визначаються як визначальний чинник зміцнення конкурентних позицій національної економіки, забезпечення сталого економічного зростання та оновлення промислового виробництва, передусім у наукоємних і високотехнологічних галузях.

Наукові розвідки підтверджують, що результативна реалізація інноваційної моделі розвитку передбачає створення ефективної інноваційної інфраструктури, формування сприятливого інноваційного середовища та посилення ролі державної політики у сфері інновацій. Особливий акцент робиться на необхідності адаптації економіки України до викликів індустрії 4.0, процесів цифрової трансформації та становлення смарт-економіки, що відкриває додаткові можливості для модернізації виробничих процесів, фінансової системи та підприємницької активності. Водночас у наукових працях підкреслюється значущість інституційних і ціннісних чинників інноваційного розвитку, зокрема узгодження економічних, соціальних і гуманітарних пріоритетів. Попри наявність значного наукового доробку, актуальними залишаються питання комплексної інтеграції інноваційної політики, цифрових технологій, інституційних механізмів, що зумовлює потребу подальших наукових досліджень цієї проблематики.

Список літератури:

1. Pidorycheva I., Antoniuk L. Modern development trends and prospects for innovation in the technology-intensive sectors of Ukraine's industry. *Science and Innovation*. 2022. Vol. 18. P. 3–15. DOI: <https://doi.org/10.15407/scine18.01.003>
2. Горбаченко О. Перспективи впровадження моделі інноваційного розвитку економіки України. *Вісник соціально-економічних досліджень*. 2021. № 1 (76). С. 9–20. DOI: [https://doi.org/10.33987/vsed.1\(76\).2021.9-20](https://doi.org/10.33987/vsed.1(76).2021.9-20)
3. Borysov O. Prospects for the development of the innovative infrastructure of the country under the conditions of Industry 4.0. *Economics and Organization of Management*. 2022. № 3 (39). P. 25–35. DOI: [https://doi.org/10.37772/2518-1718-2022-3\(39\)-3](https://doi.org/10.37772/2518-1718-2022-3(39)-3)
4. Kraus N. Innovative development of Ukraine's economy in the conditions of digitalization. *Journal of Economic Entropy*. 2024. № 3. P. 490–503. DOI: <https://doi.org/10.35774/jee2024.03.490>
5. Слава С. Розвиток інноваційних концепцій в Україні. *Економіка України*. 2018. № 8. С. 50–63. DOI: <https://doi.org/10.15407/economyukr.2018.08.050>
6. Заяць Т. Ціннісні орієнтири інноваційного розвитку України. *Демографія та соціальна економіка*. 2021. Т. 44, № 2. С. 3–21. URL: <https://ojs.dse.org.ua/index.php/dse/article/view/46>
7. Ivashkiv Y., Sobko Y. The innovation imperative of Ukrainian enterprises development. *Вісник економіки*. 2025. № 4. С. 190–198. DOI: <https://doi.org/10.35774/visnyk2025.04.190>
8. Pidorycheva I. Innovation policy through the lens of economic theory. *Journal of Economic Entropy*. 2022. №. 4. P. 420–435. DOI: <https://doi.org/10.35774/jee2022.04.420>
9. Iastremska O., Malyarets L., Iastremska O., Barannik I. Modern defining characteristics of innovative development of the Ukrainian economy: theoretical and practical aspects. *Innovative Technologies and Scientific Solutions for Industries*. 2023. № 3 (25). P. 148–162. DOI: <https://doi.org/10.30837/ITSSI.2023.25.148>
10. Redko K., Zaletska I., Chyrva H. Comprehensive modernization and innovative development of the SMART economy of the future. *Futurity Economics & Law*. 2023. Vol. 3. P. 72–98. DOI: <https://doi.org/10.57125/FEL.2023.03.25.04>
11. Pidlisna N. Analysis of the prospects for the formation of a neo-industrial economy on the example of Ukraine. *Eastern-European Journal of Enterprise Technologies*. 2020. № 4. P. 45–54. DOI: <https://doi.org/10.15587/2706-5448.2020.220345>
12. Орловська Ю., Морозова С. Інноваційний розвиток України в європейському просторі в XXI столітті. *Економічний простір*. 2018. № 139. С. 14–29. URL: <https://prostir.pdaba.dp.ua/index.php/journal/article/view/368>
13. Орлова В. М., Бородинчик Ю. А. Інноваційний розвиток України як складова соціально-економічної стратегії розвитку держави. *Економічний простір*. 2019. № 147. С. 90–102. URL: <https://prostir.pdaba.dp.ua/index.php/journal/article/view/138>

14. Zavadzka D. Innovative environment in Ukraine: formation and evaluation of development. *Technology Audit and Production Reserves*. 2018. № 3 (5). P. 12–18. DOI: <https://doi.org/10.21303/2504-5571.2018.00608>
15. Sunduk T., Fadyeyeva I., Yatsenko O., Pitel N. Innovations and technological development in the financial sector of Ukraine: SWOT analysis and comparison of opportunities. *Futurity Economics & Law*. 2024. Vol. 4, № 1. P. 52–63. DOI: <https://doi.org/10.57125/FEL.2024.03.25.04>
16. Івашків Я., Собко Я. Інноваційний імператив розвитку українських підприємств. *Вісник економіки*. 2025. № 4. С. 190–198. DOI: <https://doi.org/10.35774/>
17. Веденпура О. Інноваційна система України в умовах глобалізаційних процесів. *Економічні інновації*. 2021. № 12. С. 85–94. DOI: <https://doi.org/10.37320/2415-3583/12.7>
18. Побережець М., Ракитська О. Розвиток інноваційної екосистеми України на національному рівні. *Ринкова економіка*. 2022. № 3 (52). С. 45–58. DOI: [https://doi.org/10.18524/2413-9998.2022.3\(52\).275824](https://doi.org/10.18524/2413-9998.2022.3(52).275824)
19. Державна служба статистики України. Офіційний сайт. URL: <https://ukrstat.gov.ua>
20. Global Innovation Index 2023. URL: <https://www.globalinnovationindex.org>
21. Міністерство економіки України. Інформаційні матеріали щодо стану інноваційної діяльності. URL: <https://me.gov.ua>
22. Національний банк України. Офіційний сайт. URL: <https://bank.gov.ua>
23. Асоціація IT Ukraine. Офіційний сайт. URL: <https://itukraine.org.ua>
24. Український стартап фонд. Офіційний сайт. URL: <https://startup.ua>

References:

1. Pidorycheva, I. (2022). Modern development trends and prospects for innovation in the technology-intensive sectors of Ukraine's industry. *Science and Innovation*, no. 18 (1), pp. 3–15. DOI: <https://doi.org/10.15407/scine18.01.003>
2. Horbachenko, O. (2021). Perspektyvy vprovadzhennia modeli innovatsiinoho rozvytku ekonomiky Ukrainy [Prospects for implementing the model of innovative development of Ukraine's economy]. *Visnyk sotsialno-ekonomichnykh doslidzhen – Bulletin of Socio-Economic Research*, no. 1 (76), pp. 9–20. DOI: [https://doi.org/10.33987/vsed.1\(76\).2021.9-20](https://doi.org/10.33987/vsed.1(76).2021.9-20)
3. Borysov, O. (2022). Prospects for the development of the innovative infrastructure of the country under the conditions of Industry 4.0. *Economics and Organization of Management*, no. 3 (39), pp. 25–35. DOI: [https://doi.org/10.37772/2518-1718-2022-3\(39\)-3](https://doi.org/10.37772/2518-1718-2022-3(39)-3)
4. Kraus, N. (2024). Innovative development of Ukraine's economy in the conditions of digitalization. *Journal of Economic Entropy*, no. 3, pp. 490–503. DOI: <https://doi.org/10.35774/jee2024.03.490>
5. Slava, S. (2018). Rozvytok innovatsiinykh kontseptsiï v Ukraini [Development of innovative concepts in Ukraine]. *Ekonomika Ukrainy – Economy of Ukraine*, no. 8, pp. 50–63. DOI: <https://doi.org/10.15407/economyukr.2018.08.050>
6. Zaiats, T. (2021). Values guidelines for innovative development in Ukraine. *Demography and Social Economy*, no. 44 (2), pp. 3–21. Available at: <https://ojs.dse.org.ua/index.php/dse/article/view/46>
7. Ivashkiv, Y. (2025). The innovation imperative of Ukrainian enterprises development. *Visnyk Ekonomiky – Bulletin of Economics*, no. 4, pp. 190–198. DOI: <https://doi.org/10.35774/visnyk2025.04.190>
8. Pidorycheva, I. (2022). Innovation policy through the lens of economic theory. *Journal of Economic Entropy*, no. 4, pp. 420–435. DOI: <https://doi.org/10.35774/jee2022.04.420>
9. Iastremska, O. (2023). Modern defining characteristics of innovative development of the Ukrainian economy: theoretical and practical aspects. *Innovative Technologies and Scientific Solutions for Industries*, no. 3 (25), pp. 148–162. DOI: <https://doi.org/10.30837/ITSSI.2023.25.148>
10. Redko, K. (2023). Comprehensive modernization and innovative development of the SMART economy of the future. *Futurity Economics & Law*, no. 3 (1), pp. 72–98. DOI: <https://doi.org/10.57125/FEL.2023.03.25.04>
11. Pidlisna, N. (2020). Analysis of the prospects for the formation of a neo-industrial economy on the example of Ukraine. *Eastern-European Journal of Enterprise Technologies*, no. 4, pp. 45–54. DOI: <https://doi.org/10.15587/2706-5448.2020.220345>
12. Orlovska, Yu. (2018). Innovatsiinyi rozvytok Ukrainy v yevropeiskomu prostori v XXI stolitti [Innovative development of Ukraine in the European space in the XXI century]. *Ekonomichnyi prostir – Economic Space*, no. 139, pp. 14–29. Available at: <https://prostir.pdaba.dp.ua/index.php/journal/article/view/368>
13. Orlova, V. (2019). Innovatsiinyi rozvytok Ukrainy yak skladova sotsialno-ekonomichnoi stratehii rozvytku derzhavy [Innovative development of Ukraine as a component of the socio-economic development strategy of the state]. *Ekonomichnyi prostir – Economic Space*, no. 147, pp. 90–102. Available at: <https://prostir.pdaba.dp.ua/index.php/journal/article/view/138>
14. Zavadzka, D. (2018). Innovative environment in Ukraine: Formation and evaluation of development. *Technology Audit and Production Reserves*, no. 3 (5), pp. 12–18. DOI: <https://doi.org/10.21303/2504-5571.2018.00608>
15. Sunduk, T. (2024). Innovations and technological development in the financial sector of Ukraine: SWOT analysis and comparison of opportunities. *Futurity Economics & Law*, no. 4 (1), pp. 52–63. DOI: <https://doi.org/10.57125/FEL.2024.03.25.04>
16. Ivashkiv, Y. (2025). Innovatsiinyi imperatyv rozvytku ukraïnskykh pidpriemstv [Innovation imperative of Ukrainian enterprises development]. *Visnyk Ekonomiky – Bulletin of Economics*, no. 4, pp. 190–198. DOI: <https://doi.org/10.35774/>

17. Vetsepura, O. (2021). Innovatsiina systema Ukrainy v umovakh hlobalizatsiinykh protsesiv [Innovation system of Ukraine under globalization processes]. *Economic Innovations*, no. 12, pp. 85–94. DOI: <https://doi.org/10.37320/2415-3583/12.7>
18. Poberezhets, M. (2022). Rozvytok innovatsiinoi ekosystemy Ukrainy na natsionalnomu rivni [Development of Ukraine's innovation ecosystem at the national level]. *Rynkova ekonomika – Market Economy*, no. 3 (52), pp. 45–58. DOI: [https://doi.org/10.18524/2413-9998.2022.3\(52\).275824](https://doi.org/10.18524/2413-9998.2022.3(52).275824)
19. State Statistics Service of Ukraine. (n.d.). *Official statistics*. Available at: <https://ukrstat.gov.ua>
20. Global Innovation Index. (2023). *Global Innovation Index 2023*. Available at: <https://www.globalinnovationindex.org>
21. Ministry of Economy of Ukraine. (n.d.). *Information materials on innovation activity*. Available at: <https://me.gov.ua>
22. National Bank of Ukraine. (n.d.). *Official website*. Available at: <https://bank.gov.ua>
23. IT Ukraine Association. (n.d.). *Official website*. Available at: <https://itukraine.org.ua>
24. Ukrainian Startup Fund. (n.d.). *Official website*. Available at: <https://startup.ua>

Дата надходження статті: 28.01.2026

Дата прийняття статті: 16.02.2026

Дата публікації статті: 25.02.2026